

van een herleeft Calvinistische cultuur zocht, alleen „Utopia“ liggen kan. Ondanks alle waardeerling moet zij toch het vonnis worden geveld dat Dr Kuyper „het slachtoffer geworden is van een te vroeg gegrepen synthese-triomp“.

G. C. BERKOUWER.

UIT DE SCHRIFT

Akosmisme?

... opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende; en die weenen, als niet weenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die koopen, als niet bezittende; en die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende; want de gedaante dezer wereld gaat voorbij.

1 Cor. 7:29-31.

Er zijn in Japan, en in China, boeddhisten, die hun wijsheidsboeken vullen met eigenaardige paradoxen. Ze spreken van een Poort-van-niet-Poort, een Werken-van-niet-werken, een Denken-van-niet-denken. Ze spreken deze klanken elkaar niet maar na, en nog minder zijn 't modesnuffjes-van-den-dag.

Integendeel. Ze maken er vollen ernst mee. De poort, waardoor ze in willen treden in een hooger bestaansvorm, is eigenlijk geen poort, zeggen ze; men moet eigenlijk goed begrijpen, dat het, als het erop aankomt, niet om te doen is, met moeite een smalle poort door te gaan, om ten leven in te gaan. Immers, wie zich door oefening inspannt, en zoo door de Poort van het hoogere Leven daadwerkelijk ingaat, zal daarna zien, dat Boedha reeds in hem woonde, en reeds lang vóórdien met hem één was; en dat dus de Poort eigenlijk heelemaal geen poort, de weg alleen maar een omweg was. Zoo moet men ook wel werken, alsof men nog naar een doel streefde; maar eigenlijk is de ware kunst, niet met opzet te werken, niet sportief, met techniek, met inspanning van uiterste kracht, u druk te maken, want: de rust is het ware geheim. Met het denken staat het even-zoo. De mensch begint in tegenstellingen te denken, hij stelt „God“ tegenover „mensch“, boven tegen beneden, wit tegen zwart. Goed beschouwd evenwel, zijn die tegenstellingen slechts schijn. In den grond is Boedha met den mensch één, is alles één, is het leven één groote al-eenheid. Boven-de-tegenstellingen verheven.

En deze wijsheid is geen aanwaaisel van moderne wuften, speelse geesten. Zooveel eeuwen geleden reeds spraken de wijzen van deze werkers-niet-werkers, deze denkers-niet-denkers, bovenstaande paradoxen voor het eerst. Ze hadden er een leven lang over nagedacht.

Iemand schreef eens, nog vrij kort geleden, dat dit akosmisme was. Dit hebben-als-niet-hebben, dit bezitten-als-niet-bezitten, was een „vaarwel“ aan de wereld, aan het leven, aan de dingen van den dag.

Maar hij bracht het verwijt ertegen in, dat het niet christelijk was. Het christelijk geloof zegt de wereld niet „vaarwel“. Het moet juist in deze wereld werken voor zijn Schepper en Verlosser.

Nu treft het ons, dat de paradoxen van dit bepaalde boeddhisme, vooral als men het leest na deze kritiek van zooveel (Bauhofer), toch eigenlijk bedenkelijk veel lijken op wat Paulus eischt van de geloovigen. Is er wel verschil tusschen die boeddhistische seeten en Paulus? Ook hij spreekt van een trouwen-van-niet-trouwen, een lachen-van-niet-lachen, een weenen-van-niet-weenen, een koop-van-niet-koop, een gebruik-van-niet-opgebruik. Is dit soms ook wereld-afgewendheid? Akosmisme? Vaarwel aan het leven? Is het ook een zich losmaken van de tegenstellingen, of, beter: de veelvuldige onderscheidentheden, van dit leven, om hoog erboven uit te gaan, als een vrijgemaakte, die zweeft in de ijle lucht, waar geen onderscheiden stemmen meer doordringen; waar men alleen is, met zichzelf?

Neen, dat is het niet.

Trouwens, dat is het bij die bepaalde boeddhisten-secte óók niet, al wordt dat duizendmaal beweerd. Haar leermeesters en leerlingen willen immers wel den mensch door de geestelijke oefeningen heen brengen tot die volmaakte reinheid en rust, waarin hij zich boven al het gewriemel van in contrasten denkende en levende menschen verheven kan voelen, maar — dan moet juist die man, die van binnen rein zich voelt, naar de modder van den beganen grond terug.

En dat doet hij ook inderdaad. Er zijn er onder hen, die in een gewoon werkpakje in het slijk met anderen hurken. Alleen maar, ze zijn de Poort-van-niet-Poort doorgelopen, en kwamen dus in het oude slijk terecht, als veranderden. Zoo althans zien zij het, zoo ook bedoelen zij het. Hun

fout is geen akosmisme, maar een reeks van andere heidensche zonden.

Maar, nu wordt het voor ons, bijbellezers, niet gemakkelijker. Als we dit knappe weerleg-kunstje kwijt-raken, als we dus niet meer kunnen volhouden, dat „die“ oostersche heidenen zich van de wereld afkeerden, maar dat „onze“ Paulus als prototype van een goed calvinist „alle (slik)-terreinen opeischt“, waar ter wereld is dan wel het verschil? Of zou iemand ook dit contrast tusschen christendom en heidendom in hoogere „eenheid“ oplossen willen? Neen immers?

Neen, dat willen wij niet.

Maar het antwoord ligt in den tekst zelf.

Die boeddhist zegt: het „schema“ dezer wereld, dat is maar schijn. Ze lijkt wel ingedeeld, naar een zeker „schema“ in bepaalde tegenstellingen, oost en west, dood en leven, wit en zwart, rijk en arm, maar ze is eigenlijk een groote eenheid. De eenheid, de boven-tegengesteldheid, dat is haar schema, volgens de oogen der blinden. De oogen-niet-oogen. Maar de zienden, die weten het beter. Die zeggen: het schema dezer wereld, dat is een schemav-an-niet-sche-ma. De wereld groeit niet, en verandert niet. Groei is verbeelding, verandering is wederkeer. De cirkelgang, nog beter: de stilstand, dat is het leven. Al onze drukte is eigenlijk een heenkeeren naar het uitgangspunt: God en ik en jij zijn één.

Maar wat zegt de Schrift? Wat Paulus?

Het schema dezer wereld, neen, dat wordt niet geloofend, maar het wordt beweerd. De gedaante dezer wereld, daar spreekt Paulus over; er staat eigenlijk: het schema dezer wereld.

Het is er dus. Geenschemav-an-niet-sche-ma. Maar nu het tweede verschil. De boeddhist zegge: het schema dezer wereld, dat is maar schijn. Doch Paulus leert: het gaat voorbij.

De boeddhist zegt: alles keert terug, en daarom is elke weg omweg, en elke Poort ook niet-Poort, omdat ge er toch weer doorheen gaat. Paulus zegt: het schema dezer wereld GAAT VOORBIJ.

Met andere woorden: Er komt niets weerom.

En elke Poort is een heusche Poort, zoo serieus als de schepping van de wereld, en haar ondergang: ge gaat er maar één keer door. Het schema van deze wereld, de welten, die haar vasthouden, de werking-en-tegenwerking-van-vandaag, die zijn niet in een „eeuwigen wederkeer“ begrepen.

Want Christus leeft.

En die is heel gezond. En die is eeuwig jong. En die heeft een Bruiloft in den zin. En daar verlangt Hij naar. En daarom wil Hij wederkomen, en deze wereld radikaal veranderen. Andere wetten. Geen huwelijk meer. Een huwelijk-alleen-met-Hem. Geen vegetatie meer, huik en spijs te niet gedaan. Geen sexueel bestaan dan meer. Geen koopen, en geen handel, en geen op-gebruiken, geen uitputten van reserves dus. Alles wordt straks anders.

En nu weet die Paulus ook, dat dat wonder elken dag gebeuren kan, zoover hij zelf voor zich de dingen zien kan. Van dien dag, waarop die andere welten intreden, weet niet één. Dus moeten zijn christenen bedenken, dat de Poort van Corinthe de Poort-van-wel-Poort is. Wat daar zich onder toert, en er door heen trekt, het mogen de ro-meinsche generaals zijn met hun fanfares, dan wel een schuw christenbruidspaatje, het gaat allemaal voorbij, voorbij, voorbij. Het gebeurt maar één keer, het kan onverwachts alles anders wezen.

En nu moet men zich daarop voorbereid houden. Trouwen, best. Maar in staat zijn, zoo in het niet-trouw-bestaan over te gaan (b.v. door de poort, de wel-poort van den dood door te moeten). Zoo ook weenen, en meteen, gedachtig aan den komenden Bruidgomslach, Hem toelachen; want hij heeft daar altijd recht op, ook als hij ons de gordijnen dichtgaan. Gingen de zijne soms dicht? Zijn vensters laten al maar door de zon binnen komen. En wie lacht, die lache, maar dan als één, die zoo ineens kan overstappen in den vollen ernst: o de gezegende, sterke humorist. Kent gij er een? Zoo ja, laat hem dan maar de lijst vervolgen.

Misschien is Paulus niet al te gauw nu „onze“ Paulus, of liever: zijn wij niet al te spoedig „zijn“ vrouwen.

Maar als we maar eerst hem gelézen hebben.

Dan komen we verder.

Neen, geen akosmisme predikt hij hier.

Maar ook geen achronisme, geen a-kairisme.

De wereld, de kosmos, is een harde, bonkige, werkelijkheid. Of we ermee te doen hebben? Vlucht er niet uit, en zeg er geen liedjes-van-weg-willen tegen aan, want, waar „ter wereld“ kunt gij, mensch van spieren en van bloed, God anders dienen? Een fraaie knecht, die de werkplaats wel ontvluchten wil. Ze noemen dat overal infaam. Maar in de kerk vinden ze dat mooi: als men de wereld een „vaarwel“ tegenvibreert, oer het Gods tijd is. Neen, dan liever Paulus: geen akosmisme. Hij niet, en de boeddhist niet. Ze gaan samen met pek om, de boeddhistische geofende, en de van God met een doorn in het vleesch gewonde, Paulus.

Maar het verschil zit in het achronisme. De boeddhist kent den tijd niet, de beweging niet, het jagen niet, het doel niet. Alle keer-is-weder-keer. Doch Paulus zegt: alle gang is doorgang. Het is den mensch gezet, éénmaal te sterven, en daarna het oordeel. Wij slikken een traan weg bij dat woordje „sterven“. Ik denk, dat Paulus het eerder deed bij dat woordje „gezet“, en dat andere: „éénmaal“.

Want daar zat het eigenlijk alles op vast. Het is gezet, éénmaal te sterven, niet meer getrouwd te zijn, niet meer te lachen, weenen, koopen. En zoo is het ook gezet aan den Christus, de wereld éénmaal te oordeelen, en gezet aan de wereld, éénmaal de Poort door te gaan, de Poort-van-wel-Poort.

En daarom keeren we terug naar het slijk der aarde, niet, omdat we gelooven, dat het slijk van onze slopjes, en het goud van Jeruzalems straten precies hetzelfde zijn, maar omdat we van slijk tot goud bevorderd worden, door Hem, door Hem alleen. Tot zolang zoeken we in het slijk naar den verloren penning, maar als degenen, die heel den schat van Abraham in den zak hebben: Izaks van weer-om-geboorte. Dat is te zeggen (want dit woord is hier gevaarlijk): van een beter, dieper, radikaler geboorte. Een geboorte uit God.

We zijn op oudejaarsavond een Poort doorgaan, zegt iemand, die er toen nog eens zoo in mocht komen. En nu is het Februari, hé ja. Maar hij is zooveel ook door de poort gegaan. Als hij de krant weglegt, is het weer alzo. De wereld gaat voorbij, voorbij, er is nergens iets dat blijft, en stand heeft. De wandelaars bewegen, en de weg beweegt ook.

Zelfs het schema van den Christus gaat voorbij. Want Hij geeft het koninkrijk aan den Vader over. En tenslotte is niet Hij de Bruidgom par excellence, want de tekst: Uw Maker, God-drie-eenig, is Uw man, die tekst wordt niet van de Poort ginds weggewischt.

Maar als we door die Poort der andere wereld zijn ingegaan, dan zullen we weten, beter dan nu: God was de ééne, dien men onbeweegelijk heet. En bij Hem daarboven, daar is de tijd wel weg, en de poorten gaan er wel niet dicht, en men kan ze dus Poort-van-niet-Poort noemen, en men keert er wel eeuwig terug tot daar, van waar men kwam. En in zooverre is de Poort er ook Niet-Poort, de weg ook niet-weg, het werken ook niet-werken.

Maar ook ginds zal nog blijven de Groote Tegenstelling, zonder smart, zonder scheiding: de Maker en het maaksel, en God en mensch, en de Man, die zegt tot de bruid: gij zijt mijn vrouw.

Want het schema van dezen kosmos gaat voorbij.

Maar het schema van zijn grondwet niet. Wie kent iets schrikkelijkers, en iets vertroostenders (voor een verlost) dan: de WET? Gods grondwet?

K. S.

KERKELUK LEVEN

Van klinkers, die „er niet staan“. (II) (Slot).

Om aan de lezers te doen zien, wat de algemeene achtergrond is van dit ééne geval, zij opgemerkt, dat het moge ons spijten of niet, het feit er nu eenmaal toe ligt, dat we den tekst van het Oude Testament alleen in medeklinkers hebben ontvangen. Het Hebreeuwsch schrijft geen klinkers; die móét men er nu eenmaal maar bij denken. Bovendien staan de letters zonder punten of komma's achter elkaar, en is het natuurlijk herhaaldelijk nog een open vraag, welke letter ergens staat. Wie wel eens oude handschriften zag, ook van den bijbel, weet dat. Gelijk in een thans geschreven brief een u en een n soms erg veel op elkaar lijken, en men slechts uit het verband kan opmaken, wat er staan wil, zoo is het nog veel erger hier.

Neem als voorbeeld deze letters: dprnsdrndr lndnvrtrknrl. Begin daar maar eens aan. Bedenk, dat in het Hebreeuwsch een letter ook verdubbeld worden kan, zoodat elke p, d, l, enz. hier ook kan beteekenen pp, dd, ll. Dat voorts sommige letters (j, w) er bij kunnen gedacht moeten worden, zonder er te staan. Dan moet ge gaan zoeken. Ge begint bij dpr. Kan zijn: dapper, de peer, dieper, de pier, enz. Ge komt er niet, haalt de volgende letter erbij: dprn. Kan zijn: de paren, de peren, de pieren, dapperen. Du Perron, enz. Ge zoekt verder, haalt de s erbij: dprns. Hoort die s nog bij dprn of is hij begin van een volgend woord? In het eerste geval heft ge weer verscheiden mogelijkheden: de architect raadt: dieper nis; de bootwerker: De „Pernis“; de huzaar: dappere Nies; een fantist: de Piremes, of: de Pair van Nias (immers: „van“ wordt niet geschreven in het hebreeuwsch, in veel gevallen moet men

maar ra
dus ook
S...
gedacht
geval h
eens aa
probeer
de? De
De prin
drndr. l
... In l
breken.
„van“
worden
der: dr
landen
landou

Ieder
slotte d
staan z
trok i
dat er
treft) a
het oc
vertr
moet il
lees: v

En n
het bes
zooveel
Maar d
of aan
vertr
deskt
een gel
vocalis
öndesk
gij kon
tekst, e
eens ee
is onv

Dat
schien.
den bi
schrijf
dus be
herime
vraag
brenge
schen
komt

Als
vreden
bracht
in „H
Onze
sche)
doof
gens d

Nu kan
zwijgen
het wi
het He
als tw
inlegk
beeren
of zie
kan he
Dat b
maand
en ge
hebben
zijn?
nieuw
(Jabes
Een
In l
waren
LAND
van, d
gevoel
De ha
er in
„redt“
... to
lijk w
b) de
men e
„land“
ééne
wn (v
corres
er als
vanke
goede
Zoo
Door
Psalm
betere
de zi
der p

... tot
lijk w
b) de
men e
„land“
ééne
wn (v
corres
er als
vanke
goede
Zoo
Door
Psalm
betere
de zi
der p

... tot
lijk w
b) de
men e
„land“
ééne
wn (v
corres
er als
vanke
goede
Zoo
Door
Psalm
betere
de zi
der p

... tot
lijk w
b) de
men e
„land“
ééne
wn (v
corres
er als
vanke
goede
Zoo
Door
Psalm
betere
de zi
der p

... tot
lijk w
b) de
men e
„land“
ééne
wn (v
corres
er als
vanke
goede
Zoo
Door
Psalm
betere
de zi
der p

... tot
lijk w
b) de
men e
„land“
ééne
wn (v
corres
er als
vanke
goede
Zoo
Door
Psalm
betere
de zi
der p

... tot
lijk w
b) de
men e
„land“
ééne
wn (v
corres
er als
vanke
goede
Zoo
Door
Psalm
betere
de zi
der p